

11.01.2017.

Nikola Šimić Tonin

OD POZDRAVA SUNCU DO ZEMLJE IZLAZEĆEG SUNCA

Iskreno obradovan kad saznadoh da Zadar ima turističkoga vodiča koji se služi japanskim. Odkuda to, ljubav prema Japanu, japanskome jeziku?

- Zbilja je teško reći... ali afinitet se rodio već sa 11 godina. Počelo je s njihovim animiranim crtanim filmovima (tzv. Anime) te se taj afinitet s vremenom transformirao u nešto potpuno novo. Uvijek sam uživao u učenju jezika, aktivno i pasivno, tako da mi je prirodni sljedeći korak bio naučiti jezik koji mi zvuči vrlo, mogao bih reći, poznato i blisko. U ovome slučaju, to je bio japanski jezik. Godinama sam njegovao svoj interes prema jeziku i konačno sam se u 18. godini, s završetkom srednje škole, odlučio na „sve ili ništa“. „Naučiti ću ga“, hrabro sam si rekao... i dan danas ne odustajem od toga. Naravno, materijali (većinom internetski tekstovi) koje sam koristio su svi bili na engleskom jeziku s obzirom da tečno koristim engleski jezik od malih nogu, a materijali napisani na hrvatskome jeziku nisu postojali. Nažalost, i dan danas, materijali napisani na hrvatskome jeziku koji uče Hrvate japanskome jeziku su, mogu reći, nepostojeći.

Za one koji nisu imali čast upoznati Vas, predstavite nam se u par riječi.

- Moje ime je Lovre Štavun, imam 29 godina i rođeni sam Zadranin. Dijete s Voštarnice, odrastao u gradu, i od malih nogu čitam... moglo bi se reći – sve što dohvatim u ruke. Dobio sam kao mali, prije osnovne škole, nagradu Gradske knjižnice Zadar za „Najmlađeg člana knjižnice koji je pročitao čitavu građu knjižnice“. To su bili ponosni trenutci za moje roditelje ☺. Nisam se nikada previše proslavio sa akademskim uspjesima, ali sam uvijek imao samonametnute projekte van škole koje sam si pripremao i putem njih učio. Daleko od toga da nisam mogao biti bolji učenik, mogao sam, ali i za većinu stvari u životu, preferiram učiti iza svoja četiri zida i nisam posebno entuzijastičan kada se trebam dokazivati. Moglo bi se reći da mi fali natjecateljskog duha. Bavim se turizmom i trenutno sam jedini službeni licencirani vodič na japanskom jeziku za Zadar i zadarsku županiju koji živi i djeluje u Zadru.

Za hrvatski jezik često se zna reći, bar kod onih koji nisu izvorni govornici, kako je težak, što tek reći za japanski? Recite nam nešto o japanskome jeziku?

- Kao bivši student studija Hrvatskoga jezika i književnosti, što više znate o hrvatskom jeziku, to postaje sve teži. Čak i mi Hrvati, kao nativni govornici, ne shvaćamo koliko je naš jezik kompleksan s malih milijun odustupanja od pravila ili višestrukih pravila koja vas zbilja tjeraju na razmišljanje. Japanski jezik je jedan jezik kojeg bi preporučio svakome tko osjeća bilo kakvu povezanost sa dalekim orijentom. To je jedan jezik koji obogaćuje i mjenja percepcije o ljudskoj komunikaciji. Teško je objasniti što ga čini toliko drugačijim od drugih jezika, ali ako ćemo samo gramatički gledati, to je jezik koji izbacuje zamjenice (ja, ti, on...) iz rečenica gotovo u potpunosti i koji obavezno na kraju rečenice stavlja glagol. Čitav koncept japanskoga jezika je kontekst u govoru. Treba biti vrlo pozoran u svakome trenutku u komunikaciji s Japancima jer se baš zbog te visoke kontekstualnosti u govoru zna dogoditi veliki broj nesporazuma. Pismeni japanski broji 92 jednostavnih fonetskih znakova kroz pisma „hiragana“ i „katakana“ (46+46), malo više s kombinacijama istih, a za šlag na kraju, imamo i 2136 standardnih „kanji“ znakova koji se koriste također koriste u pismu. Japanci uče na početku osnovne škole hiraganu i

katakanu, a potom, do kraja srednje škole, kanji znakove. Kao što možete naslutiti, nije jednostavno sve to naučiti, ali postoje metode, i s puno truda i ljubavi, sve se može 😊

Koje su posebitosti japanskih turista i gdje se griješi kod njihovoga prijema, što očekuju a što dobivaju u RH?

- Japanci očekuju što i svaki gost: ljubaznost i gostoprimstvo, ali na višoj razini. Nije dovoljno htjeti pomoći, treba biti u mogućnosti napraviti i konkretno korake. Ukoliko vas Japanac pita: „Možete li mi pomoći s tim?“, a vaš je odgovor potvrđan, oni zbilja očekuju rezultate. To je takozvani „oyakusoku“, obećanje u poslu. Od toga se ne smije odstupati, jer ih svako odstupanje tjera na razmišljanje da ste nepouzđani i time gubite klijente. Oni vole pouzđanost, vole točnost, ali vole i estetiku. Također, imaju i, možda po nama i čudne zahtjeve u hotelima poput obaveznih kada u hotelskoj kupaonici... no to je samo stvar navike koju nose iz Japana. Japance impresionira trud. Trud daleko ide. Trud hrani naša vlastita usta, ali i u konačnici, čitavu zajednicu.

Kultura stola u Japanu, odnos prema hrani, već smo se toga dotakli u jednome od naših razgovora.

- Tanjur ne treba biti pun, ali treba biti životopisan i pričati svoju priču, imati svoj okus i miris; treba biti vrijedan paljenja kamere i okidanja fotografije. Hrana je tu da bude zdrava i da nas okrijepi. Hrana mora biti svježja jer inače nije vrijedna konzumiranja. Estetika je, kako sam prije napomenuo, iznimno važna. Puno boja, aranžman i vidljivi trud oko jela šalje Japance u stanje ekstaze.

Odnos prema prirodi podignut na za nas nevjerojatnu razinu.

- Tako je. Svi smo mi dio prirode i prirodu moramo čuvati, baš kao što čuvamo same sebe. Iako je Japan tehnološki iznimno napredna zemlja preplavljena šumama i morima od betona, isto tako postoje djelovi Japana gdje priroda samo... priroda. Zamislite podzemne izvore tople vode na kojima su izgrađene otvorene kolibe-kupke od drva, u šumi iza planine koja vas štiti od snijega... Vi se namačete se u vrućoj kupki, udišući svježi zrak u prosincu, a iz daljine vam prilazi obitelj japanskih „makaki“ majmuna koji vam se pridružuju i igraju se svojim mladima u blizini. Samo iz daljine, čujete vjetar koji vas podsjeća na grad. Samo u Japanu. Jednom ćemo, vjerujem, i mi Hrvati shvatiti da imamo mogućnost da uredimo zakone na ispravan način koji neće narušavati prirodnu ravnotežu ove nevjerojatne količine prirode kojom smo okruženi.

Ta uljudenost, skromnost, organiziranost, proračunatost kao sastavnica i način života, često nas zbunjuje.

- Japanski narod je potpuno drugačiji od svega onoga što mi u Europi poznajemo. Oni su timski nastrojeni, narod koji funkcionira kao kolektiv naspram zapada koji funkcionira na temelju individualiteta. Mentalno najbliži narod Japancima u Europi su, koliko možda smješno to zvučalo, Njemci. Ako izumemo potrebu za kolektivizmom kod Njemaca, ostaje nam uređenost pod svaku cijenu, predanost radu, odgovornost prema obitelji, ali i vrsta raskalšenosti kada je radno vrijeme gotovo. To na neki način oba naroda obilježava. Japanci ne žele nikome stati na žulj, niti svojim, i vrlo često će u razgovoru s vama biti iznimno pristojni, nekada i lažno, samo zbog „mira u kući“. Mi se ovdje u Zadru, kao Dalmatinci, volimo direktno sukobiti oko problema, nešto što je u Japanu nezamislivo te se smatra vrlo često manjkom zdravog razuma. Nije ni čudo da nam je teško shvatiti njihov mentalni sklop!

Izučava li se na našim sveučilištima Japanski jezik i gdje, i koliko imamo ako Vam je poznato, izvornih govornika?

- Izučava, no sve je to još uvijek, u 2016., slobodan studij. Ne sumnjam da profesori daju sve od sebe da nauče studente što god znaju, no što možete s tri godine slobodnoga studija na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, bez ikakve diplome na kraju? Pula je, prošle godine, osnovala prvi formalni studij Japanskoga jezika, no nema dovoljno predmeta niti izvornih govornika s kojima bi nakon studija mogli širiti svoje znanje kao profesori Japanskog jezika. Naime, većina je profesora s katedre Japanologije fakulteta u Sloveniji. Fali nam kadra, i to je vrlo očito. Hrvatska po popisu stanovništva iz 2011. broji svega 50-ak Japanaca koji žive u Hrvatskoj. Što mislite, koliko njih su fakultetski obrazovani profesori japanskoga jezika? Upravo sam zato, uvidjevši da se stvari neće mijenjati još dugo vremena, već tada odlučio da ću se samostalno prihvatiti učenja japanskoga jezika, što sam u konačnici i napravio.

Uskoro se spremate za Japan, tim odlaskom u živoj komunikaciji vjerujem želite poraditi na izgovoru.

- Primarni razlog zašto odlazim u Japan je želja za privikavanjem na svakodnevni razgovor, nešto što mi iznimno fali ovdje u Hrvatskoj. Kako sam već napomenuo, broj izvornih govornika u Hrvatskoj je iznimno malen, a time i moja mogućnost da svakodnevno komuniciram s njima. Naravno, sa svakodnevnim razgovorom će se i izgovor izmjeniti, tečnost u govoru i način razmišljanja. To su samo neke od nuspojava koje ću dočekati otvorenih ruku.

Vrstan ste poznavatelj engleskoga jezika, kako će te u Japanu malo u stranu pomjeriti engleski a „misliti i govoriti na Japanskome?

- Engleski ću, ako bude moguće, potpuno prestati koristiti za vrijeme dok sam tamo. To je, vjerujem, praktično nemoguće, s obzirom da ću biti okružen i s turistima dok sam na Okinawi

(Okinawa, naime, glasi za „najturističkije“ mjesto u čitavome Japanu), no bez muke - nema nauke. Moja muka će biti izbjegavanje stranaca te komunikacija, što više i što češće, s domaćim stanovništvom.

Čemu se radujete a čega Vas je strah u Japanu?

- Radujem se što ću napokon, nakon godina i godina ustrajnosti, truda i ljubavi prema Japanu i japanskome jeziku, potpuno sam, opet uspjeti pomaknuti svoje granice. Od početka sam sâm u učenju, a sada, kao stranac s puno znanja, prvi puta posjećujem tu zemlju o kojoj sam sve i svašta naučio s udaljenosti od 9300 kilometara. Radujem se prilici, radujem se jer mi se trud isplatio i jer vidim perspektivu u tome da budem most između dvije zemlje, makar i na mikroskali. Sam boravak tamo će me naučiti kako japanski narod diše iznutra... što očekuju od svojih ljudi, a što od stranaca. Strah me je da neću uspjeti u tom kratkome periodu naučiti sve ono što mi je potrebno da podignem svoje znanje na nivo iznad, no vjerujem da je to neosnovan strah i da ću se vratiti natrag ponosan.

Često ste u kontaktu sa Japanskim turistima, kako nas oni vide, što im se najviše dopada a što im najviše smeta kod nas?

- Oni iskreno, ne znaju što očekivati kada dođu ovdje. O Hrvatskoj znaju iznimno malo. Znaju uglavnom što im je rečeno. No ipak, većina zna za „Mirko „Cro-Cop“ Filipović“ , „dobar nogometni tim!“ i „Dubrovnik“. Mirko jer puno njih vole gledati K1, za nogometom su ljudi, a Dubrovnik jer su kao mali svi gledali animirani crtani film „*Majo No Takkyubin*“ (hrv. Ekspres dostava male vještice Kiki) gdje je arhitektura Dubrovnika iskorištena kao model grada. Ne želim reći da je japansko tržište novo u Hrvatskoj, daleko od toga, ali Japanci tek sada otkrivaju čari naše obale, kao i samoga grada Zadra. Naravno, za Dubrovnik su svi čuli, ali nisu bili upoznati s našom kuhinjom, kao i kvalitetom naše hrane. To je jedna od točaka – spona – preko kojih možemo i u budućnosti graditi naše prijateljstvo.

Nakon ovog intervjua planiram s Vama napraviti intervju kada se vratite iz Japana, s iskustvima gledanja i življenja Japana u Japanu. Želim Vam svako dobro i da dobro iskoristite svoj boravak u Japanu, jer to je po meni izuzetno ulaganje u sebe i za taj podhvat od mene kapa do poda.

- Hvala Vam puno na interesu i toplim riječima. Nadam se da neću razočarati, kako sebe tako i druge, i da ćemo imati o čemu popričati.

PR

DIOGEN pro kultura

<http://www.diogenpro.com>